

dokazuje. Množe se glasovi za skupno delovanje vseh čeških strank. Kdor dobro ne pozna vseh čeških razmer, vseh intrig čeških politikov, bi to zmatral za korak k boljšemu. Kdor pa bolje pozna politične razmere na Češkem, bode pa prej baš nasprotno videl.

Ti, glasovi prihajajo od dveh stranij od Staročehov in pa od kmetske stranke. Plod so torej dvojne agitacije. Staročehi z vsemi sredstvi zopet skušajo priti na površje. Njih listi so že v marsičem bolj radikalni nego mladočeški in to le zaradi tega, da zopet pridobé svoji stranki naklonjenost narodovo. Zjedinjenje vseh čeških strank bi jim bilo v korist. Ker imajo mnogo nadarjenih mož, bi kmalu dobili velik vpliv na vse češke politične zadeve, kakeršnega sedaj ne morejo dobiti, ker jih Mladočehi odrivajo.

Kmetska stranka pa še le skuša priti do veljave. Ta stranka prav za prav ne pozna nobenega družega smotra, kakor spodrinuti Mladočehe. Kakor Mladočehi niso imeli in še dandanes nimajo nobenega odločnega programa, razen nasprotja proti Staročehom, ravno tako ga tudi sedanja kmetska stranka nima družega programa, kakor nasprotovati Mladočehom. Vse drugo so jej le sredstva. Sprva je ta stranka zagovarjala program skupne avstrijske kmetske stranke, ki je v marsičem ravno nasproten češkemu državnemu pravu. Ta program je pred državnoborskimi volitvami na nekem shodu zagovarjal vodja te stranke St'astný in mladočeški volilci so mu pritrjevali. Na tem shodu so pa ravno tisti volilci se izrekli tudi za češko državno pravo, ne vedoč, da so odobrili dve čisto nasprotni stvari. Tedaj se je videlo, da politična zavednost čeških volilcev tudi ni povsod tako velika, kakor se navadno misli, temveč večkrat le lepe fraze imponujejo, za pravo vsebino govora se pa nikdo ne briga.

St'astný, če tudi je kmet, je pa vendar precej spoznal, da z navadnim kmetskim programom ne bode mogel izhajati in zapisal je še češko državno pravo na svoj program. To češko pravo mu je le za agitacijsko sredstvo, kakor je ob svojem času bilo dr. Gregru. Sedaj se pa St'astnýju baš lepa prilika ponuja, da deluje proti Mladočehom. Po shodih razklada, da Mladočehi sami ne bodo državnega prava dosegli in je torej treba zjedinjenja vseh čeških strank. Mož ima čisto prav, ali njemu ni na stvari nič ležeče. Kakor hitro bi pa Mladočehi obrnili svojo politiko, bi pa kmetska stranka vpila, da si naj narod izbere druge zastopnike, ker Mladočehi niso vredni njegovega zaupanja, ker že beračijo pomoči pri Staročehih in veleposestnikih.

Predzadnjo nedeljo je bil v Taboru shod, na katerem je St'astný hudo razsajal proti Mladočehom. Rekel je, da še mrvic ne dosežejo na Dunaji, kakor so jih Staročehi. Poslušalci so mu dajali prav. Zastonj je skušal Mladočeh Lang opravičevati mladočeško postopanje. V Pisku je pa drug član bral levite prof. Masařky.

Ta kmetska stranka je že precej podkopala Mladočehom vpliv. Dobro je za Mladočehe to, da kmetska

stranka nima mnogo tako nadarjenih mož, kakor je St'astný. Posebno bi tej stranki bilo treba le še nekaj dobrih govornikov, ki bi znali z lepo donečimi frazami razburjati duhove, pa bi kmalu dr. Gregru in tovarišem spodkopala stališče. (Konec nasl.)

Politični pregled.

Državni zbor. — V seji poslanske zbornice dne 28. junija t. l. spominja se predsednik dr. Smolka umrlega posl. dr. Herbst, naučni minister dr. Gautsch odgovarja na dve interpelaciji, posl. dr. Kramář in dr. Fanderlik pa interpelujeta vlado zaradi odstranitve čeških grbov raz hišo brnske „Besede“ povodom cesarskih slavnostij v Brnu. Na to se nadaljuje razprava o stavbenih obrtih. Poročevalec dr. Exner izjavlja, da prevzame vnovič odloženo poročanje. Posl. dr. Ebenhoch očita vladnemu zastopniku baronu Plappartu neopravičeno in nekonstitucionalno izjavo, ker se je v odseku izrekel, da vlada zakona ne bo predložila v Najvišje potrjenje, ako se vsprejme Zallingerjev predlog. Govornik vpraša vladnega zastopnika, ako je bil od pristojnih ministrov pooblaščen izjaviti se tako, in ako ne, kako se hoče opravičiti. Pojasnila je treba takoj, da se bode vedel konservativni klub potem ravnati. Mej govorom posl. dr. Ebenhocha slišali so se večkrat pritrjevalni in odobrovalni klici njegovih somišljenikov. Predsednik da na to besedo posl. baronu Widmannu. Proti temu se odločno ugovarja in zahteva se, da vladni zastopnik takoj odgovori. Predsednik pravi, da vladnega zastopnika k temu ne more siliti. Zdaj govori posl. Widmann, znabiti oglasi se za tem vladni zastopnik. Nastal je velik nered in slišali so se klici: Vladni zastopnik mora prej govoriti! Vladni zastopnik baron Plappart izjavlja, da on ne more odgovoriti in da je to stvar ministrov, njegovih predstojnikov. Velik nemir nastal je vsled teh besed in slišali so se klici: Škandal! Nečuveno! Kje so ministri! Kratko, zavladal je velik nered. Predsednik zvoni in pravi, da ima besedo posl. Widmann, a temu se odločno ugovarja, rekoč: Prej ne sme govoriti, da pridejo ministri. Posl. dr. Lueger zahteva, da pridejo ministri in odgovarjajo. Posl. Plener predlaga konec seje. Temu se živahno ugovarja. Posl. dr. Pattai je proti Plenerjevemu predlogu in odobrava stališče Ebenhochovo. Posl. dr. Lueger zahteva, da razprave ni nadaljevati, predno se ministri ne izjavijo. Pokazati je treba ministrom, da so oni naše sluge, ne pa mi njih. Posl. Plenerjev predlog se ne vsprejme. Posl. Widmann se zaganja v Exnerjev predlog in pravi, da ni potreba pritrditve deželnega odbora za določitev izvzetih krajev, ampak zadostno je, če se deželni odbor le zasliši. Posl. dr. Zucker in Zallinger se v vsem strinjata z Exnerjevim predlogom, le nasvetujeta nekatere premembe. Ko se izroči še nekaj interpelacij se seja zaključí.

V seji dne 2. julija naznani predsednikov namestnik baron Chluměky da se je predsednik dr. Smolka šel zdraviti v neko kopališče in da se bode komisija zaradi posvetovanja draginjskih priklad državnim uradnikom sešla dne 4. julija. Ko se na to izroči par nujnih predlogov in več interpelacij, izjavi ministerski predsednik grof Taaffe, da je bil vladni zastopnik pooblaščen izreči se v znanem smislu v obrtnem odseku. Ob ednem se izreka odločno proti izrazu, da bi bili ministri sluge poslancev, temveč sluge Nj. Veličanstva cesarja. Posl. dr. Pattai obžaluje, da je vlada postala strankarska in izreka nado, da v prihodnje ne bo več mešala cesarske sankcije v debate. Posl. dr. Lueger prijema ministerskega predsednika grofa Taaffeja, češ, da mu ta ni tako pohlevno odgovarjal kakor Ebenhochu, temveč ga kar oštel. Grof Taaffe temu odločno ugovarja in trdi, da je obema stvarno odgovarjal. Ko so govorili še posl. Engel, Pininski, poročevalec in vladni zastopnik, vsprejel se je Widmannov

predlog. Več drugih paragrafov rešilo se je brez debate. Posl. Pininski izjavlja v imenu poljskega kluba, da bodo Poljaki zaradi tega, ker je obveljal predlog Widmannov glasovali v tretjem branji proti zakonu. V istem smislu izjavil se je tudi posl. dr. Kaizl v imenu Mladočehov. Poročevalec obžaluje te izjave, ker zdaj ni gotovo, da bi zakon obveljal. Ko se izroči še nekaj interpelacij se seja na to zaključi.

V seji dne 4. julija predlaga posl. Plener, da je ranjkemu Herbstu postaviti v poslopji državne zbornice na državne stroške spomenik in sicer doprnski kip njegov. Predlog izroči se budgetnemu odseku. — Da bi pa predlog tudi prodril in bi se Herbstu res napravil spomenik, to se bode težko zgodilo. — Na to se je nadaljevala razprava o stavbenih obrtih. Govorilo je več poslancev. Zakon vsprejel se je z nekaterimi premembami v drugem branji.

Komisija za določitev draginjskih priklad državnim uradnikom imela je svojo sejo dne 4. t. m. in se je z večino glasov izrekla za podporo v znesku 500.000 gld.

Moravsko. — Poslanec Fanderlik je v nedeljo svojim volilcem razkladal sedanji politični položaj. On želi, da bi se Čehi zjedini. To zjedinjenje pa ni mogoče na tisti podlagi, kakor hočejo Mladočehi. Moravci ne morejo tebi nič meni nič iti v opozicijo, ker bi s tem le utrdili moč zjedinjene levice. Odrinili bi od sebe Jugoslovane, češke veleposestnike, nemške konservativce in Poljake, brez katerih pomoči ničesa ne opravijo. Vedno se bodo pa moravski češki poslanci prizadevali, da uničijo nemško gospodstvo v tej deželi.

Hrvatsko. — Kakor znano, je vlada razpustila zagrebški mestni zastop. Vlada sedaj sestavlja nov seznam volilcev. Opozicija pa po svojih glasilih temu ugovarja, ker po obstoječih postavah se morajo volitve vršiti po prejšnjem seznamu volilcev.

Ogersko. — Na Ogerskem je že precej časa prepir mej cerkvijo in državo zaradi vpisovanja in naznanjanja krstov otrok iz mešanih zakonov. Po ogerski postavi iz 1868. leta se morajo sinovi iz mešanih zakonov odgojevati v očetovi in hčere v materni veri. Ta zakon se pa ne vjema z načeli katoliške cerkve, pa tudi sicer ni posebno umesten, ker se ž njim v rodbinah napravljajo kaj neznosne razmere. Zaradi tega se pa katoliška duhovščina upira temu zakonu. Ko je učni minister zaukazal, da mora katoliški duhovnik, ki krsti otroka, ki se po državni postavi mora odgojiti v drugi veri, to naznaniti dušnemu pastirju dotične vere, so se vsi katoliški duhovniki temu ustavili. Več katoliških duhovnikov je že bilo kaznovanih, ker niso hoteli ravnati se po ministrovem ukazu. Mej ogersko vlado in cerkvijo so se potem vršila o tej stvari pogajanja, ki pa niso privedla do sporazumljenja. Te dni je v gospodski zbornici ogerski predlagal ostrogonski nadškof ogerski knez primas Vaczary, da naj se gori omenjena državna postava premeni, ali pa tako tolmači, da se sinovi iz mešanih zakonov imajo odgojiti v očetovem, hčere pa v maternem jeziku le tedaj, če se stariši o veri otrok ne morejo sporazumeti. Učni minister se je pa izrekel proti temu predlogu, ker bi se ž njim državna postava tako rekoč razveljavila. Rekel je pa, da se hoče ozirati po možnosti na želje škofov pri kodifikovanju (postavnem vrejenji) rodbinskega prava. Da pa duhovščina ne bode imela prilike vedno upirati se državni postavi, hoče vvesti za otroke iz mešanih zakonov civilne matrike, to je občinam zaukazati, da bodo vpisavale rojstva otrok iz mešanih zakonov. S takim odgovorom seveda duhovščina ne more biti zadovoljna in bodo odslej vse sile napenjale, da se premeni zakon iz 1868. o mejverskih razmerah. Pričakovati je hude borbe mej vlado in cerkvijo, posebno ker ministerstvo namerava tudi vvesti civilni zakon.

Bismarck. — Kakor znano, je knez Bismarck velik nasprotnik sedanje nemške vlade in še posebej nemškega cesarja samega. To pokazal je zopet prav jasno na svojem

potovanji na Dunaj. Pri tej priliki izrazil se je v nekem pogovoru, ki ga je imel z urednikom „N. Fr. Presse“, da je nemška politika zašla na kriva pota, odkar je on ne vodi, da so sedanji voditelji nesposobni in da so se odnošaji mej Nemčijo in Rusijo, odkar ni več on državni kancelar očitno shujšali. Jednako kakor pri tem pogovoru izrazil se je tudi pri drugih. Nemška vlada seveda na vse ta Bismarkova besedičenja ni mogla molčati, temveč odgovorila je v nekem nemškem listu na dolgo in široko na vsa ta očitanja Bismarkova. V dotičnem članku se Bismarcku očita, da njegova kritika ni naperjena samo proti vladi, ampak naravnost zoper cesarja, da govori vedoma in hotoma neresnico in v članku se mu tudi naznanja, da se bode odslej naprej vlada ne oziraje se na njegovo osebo z vso odločnostjo uprla njegovemu počenjanju. Ta vladin odgovor na Bismarkove izjave našel je odmev po vseh nemških listih. Pruski listi obsojajo strogo Bismarcka in nekateri listi celo trdijo, da ga je posaditi na zatožno klop, vnanji nemški časniki pa mu pojejo slavo kot ustanovitelju nemške države in najpopularnejšemu državniku. Tudi ruski listi bavijo se z izjavami Bismarkovimi, ter vsi vprek trdijo, da so se odnošaji mej Nemčijo in Rusijo še za časa Bismarcka shujšali, nikakor pa ne pod sedanjo nemško vlado. „Novosti“ celo pravijo, da je to velika drznost Bismarkova, ako se sedaj laska Rusiji, ko vender vsakdo vé, koliko žalega jej je storil svoje dni in dostavljajo, da se Bismarck s tem samega sebe obsoja.

Nemčija in Francija. — Koliko nasprotje je mej Nemčijo in Francijo, kaže se tudi prav jasno v naslednjem dogodku. Nemška vlada sklenila je napraviti v Berlinu razstavo. Ko so v Franciji to zvedeli, pričelo se je takoj agitirati, da naj hkratu tudi Francozi v Parizu prirede razstavo in tako nemški škodujejo. In skoro ta agitacija ne bode brez uspeha. V Berlinu pa itak niso vsi za razstavo in brž ko ne bodo jo za enkrat še opustili.

Bolgarija. — V Sofiji pred vojaškim sodiščem vrši se sedaj obravnava proti sokrivcem umora ministra Belčeva. Mej zatoženci je tudi bivši minister Karavelov.

Srbija. — Kralj Aleksander bo tekom poletja obiskal svojo mater kraljico Natalijo. Napačna je vest, da Ristič v ta obisk drugače ne dovoli, kakor če on sam spremi kralja, kajti izmej regentov ne bo nihče spremljal kralja, temveč bo ta potoval v navadnem spremstvu. Kraj, kjer se kralj in kraljica snideta ni še določen. Tudi svojega očeta, bivšega kralja Milana bo Aleksander še letos obiskal. — Radikalna stranka jela je v Srbiji propadati in vedno bolj se oživlja napredna stranka. Na nekem shodu so naprednjaki ostro obsojali sedanjo vlado, posebno pa iztiranje kraljice. Mej radikalci samimi je razpor, in s Pašičem niso nič več kaj zadovoljni. Lahko se v kratkem primeri, da pade radikalna stranka popolnoma in pride na krmilo napredna.

Obrtnija.

Nekaj o lesnih namakah.

(Holzbeizen.)

(Dalje in konec.)

V novejšem času barvajo les tudi tako, da pronica barva vso tvarino lesa, ne le njegove površine. Namažanje lesa v vsej njegovi masi pa ni tako priprosta stvar, da bi se je posameznik mogel lotiti brez vseh priprav. Treba je posebnega parnega aparata, ki s parno silo stlači barvo v les. Dotična priprava sestoji iz 6 metrov dolge, 1—1½ metra široke in ravno tako globoke omare,